

Erftemeijer, Joris

**Reportáž z fakultního kola Studentské vědecké konference
studentů religionistiky**

Sacra. 2007, vol. 5, iss. 1, pp. 90-92

ISSN 1214-5351 (print); ISSN 2336-4483 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/118436>

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

ho. Asi nejvíce mě zaujal a také překvapil příspěvek olomouckého sinologa Davida Uhra nazvaný „Orientalismus ve Hvězdných válkách“. Přes svůj krajně podezřelý název (pořadatelé navíc díky chybně uvedenému malému h ve slově hvězdných dodali příspěvku zcela jiný nádech a místo proslulé sci-fi sáže z dílny George Lucase jej spojili s jedním projektem z doby Reaganova prezidentství) šlo o příspěvek velmi poučný. Představil totiž řadu prvků a motivů, které lze ve *Star Wars* objevit a které napodobují některé z Asie pocházející kulturní artefakty. Následně se zamýšlel nad jejich transformací a snažil se identifikovat motivace, které k jejich využití vůbec vedly. Tradičně vysokou úroveň mělo vystoupení profesora Blahoslava Hrušky, jehož přehledně a erudovaně přednesený příspěvek „Sumerská krajina a cizí jazyk“ byl věnován konceptualizaci cizosti v dílech sumerského písemnictví. Příspěvek Petry Písařované (tematicky poněkud „nevhodně“ umístěný mezi oběd a večeři) nazvaný „Plody stromu jako potrava pro islámské medicínské nauky“ byl věnován využití ovoce v tradiční islámské medicíně. Zásadním způsobem například poopravil mé zkreslené názory o datlích, neboť jsem se dozvěděl, že ony hnědé, mazlavé a přílišně sladké „válečky“ se zbytečně obrovskou peckou uprostřed představují pouze jeden z mnoha způsobů jejich přípravy ke konzumaci. Následný výčet možných kulinářských úprav datlí snesl srovnání s výkladem, který poskytl Bubba Forrestu Gumpovi o krevetách.

V tomto výčtu bych ale neměl opomenout ani vystoupení mých brněnských kolegů. Přestože zvolená témata „Vztah čínského státu a náboženství v proměnách tisíciletí“ (Pavel Šindelář) a „Kulturní a sociální podmínky exportu/importu neohinduismu“ (Milan Fujda) patřily v rámci celého kolokvia k těm nejvíce „exotickým“, svou úrovní rozhodně nezklamaly a lze je po právu řadit mezi nejkvalitnější příspěvky, které během celého kolokvia zazněly.

Dojmy z celé akce jsou tedy veskrze pozitivní. Výstupem z kolokvia je navíc chystaný sborník vybraných příspěvků, který by se měl objevit na počátku roku 2008. Na závěr tedy nezbyvá než vyslovit přání, aby tradice kolokvií *Orientalia Antiqua Nova* byla zachována i do budoucna. A sám pro sebe musím dodat: navzdory poměrně pracnému hledání tématu, do kterého bych znovu dokázal vtěsnat ono kouzelné slůvko „orientální“.

Reportáž z fakultního kola Studentské vědecké konference studentů religionistiky

Joris Erftemeijer, FF MU, Ústav religionistiky

Za pěkného slunného odpoledne, 19. dubna, se na filozofické fakultě MU odehrál čtvrtý ročník soutěže studentských prací, jež se týkají akademického studia náboženství. Ti studenti, kteří se zúčastnili aktivně a připravili si příspěvek, měli možnost získat zkušenost prezentovat svou práci před publikem a zjistili, jak ob stojí před odbornou komisí. Navíc pak mohli, pokud se umístili na prvních třech místech, odejít o mimořádné stipendium bohatší. Studenti v roli pozorovatelů, jichž se však přišlo

podívat jen málo, tu měli možnost setkat se s tématy, která nejsou zcela obvyklá a mohli tak i podkryt část z široké škály zájmů svých spolužáků.

Celkem se svými pracemi zapojilo sedm studentů, a to nejenom z magisterského, ale i z bakalářského studia. Každý účastník měl prostor limitovaný patnácti minutami na prezentaci svého příspěvku. Potom byl přečten oponentský posudek a následoval čas na krátkou diskuzi a obhajobu. Celkem tedy bylo k představení práce poměrně málo času. Při rozhodování poroty, složené z vyučujících na brněnském Ústavu religionistiky, doktorandů a jednoho zástupce studentů, měly vedle hodnocení prezentace velkou váhu také oponentské posudky. Osobně jsem pozornost nevěnoval tolik formálním výtkám a hodnocení uchopení témat, možná jen proto, že jsem jednotlivé práce nečetl, ale zajímala mě spíše samotná témata.

Letos se zúčastnily i dvě studentky z prvního ročníku. Petra Tlčimuková prezentovala práci, ve které svérázně propojila svůj zájem o Jungovu analytickou psychologii a novopohanské hnutí v Německu třicátých let. Šárka Bartošíková se zabývala hnutím Usui Reiky. Ani jedna se sice neumístila v soutěži mezi prvními třemi, za svou účast ale přesto získaly uznání.

Religiozitou online na příkladu systému *Second life* se ve své práci zabýval Jan Krátký. *Second life* je virtuální prostředí, ve kterém si lidé mohou vytvořit paralelní identitu, dát jí jméno, oblékat ji, komunikovat s dalšími, a co především zaujalo Jana Krátkého, lze zde objevit i známky náboženského chování. Na základě svého terénního výzkumu v tomto prostředí pak navrhnul typologii náboženského prostředí na internetu, protože dosavadní práce na toto téma, se kterými se setkal, shledává jako zastaralé.

Zaujala mě i práce Kryštofa Trávníčka *Čam na západě, západ na čamu*, ve které se zajímal o setkávání a vzájemné ovlivňování tibetských náboženských tanců s euroamerickým prostředím. Jako materiál mu posloužily vybrané fotografie, literatura, zpracování ve filmech i pobyt v terénu. V prezentaci se na několika příkladech snažil ukázat, jak se do dnešních dob mění západní interpretace *čamu*. Škoda, že se nedostalo více času než na obecné představení práce, a že k nashromážděnému materiálu se již nedostal, i přesto, že se snažil mluvit tak rychle, jak jen dokázal.

Dostávám se již k těm, kteří postupují do druhého, česko-slovenského kola této soutěže. Na třetím místě se umístila Jana Zlámalová s prací nazvanou *Nejsme toto tělo*, ve které na základě terénního výzkumu v českém středisku Kršňův dvůr v Chotýšanech zpracovala téma přístupu hnutí Hare Kršna ke zdravotně postiženým a tělesnosti obecně. Druhé místo získala práce Rudolfa Havelky, který byl jediným soutěžícím zabývajícím se čistě teorií religionistiky. V práci *Religionistika, kognitivní věda o náboženství a hermeneutika náboženských světů* se zastává etablování kognitivní teorie do metod religionistiky. Pustil se tedy odvážně do problematiky, která je na poli studií náboženství poměrně nová a jejíž začlenění do religionistických metod je teprve v počátcích.

Prvním místem pak byla ohodnocena práce Miroslava Vrzala s názvem *Religiozita religionistů*. Originální téma uchopil na základě údajů získaných z dotazníku, který byl anonymně vyplňován studenty na všech českých religionistických pracovištích, přičemž reprezentativní vzorek získal především od studentů brněnské religionistiky. Zajímavé byly nejen závěry v rámci kvantitativního výzkumu, ale i jednotlivé odpovědi. Od spektra oblastí zájmu studentů religionistiky jsme se dostali ke spektru jejich vlastní religiozity.

Už bych chtěl jen podotknout, že pokud vás některé z témat, která pro příležitost studentské konference byla zpracována, zaujala, pak by vás mohlo potěšit, že první tři umístěné práce budou, doufejme, otištěny v následujících číslech časopisu *Sacra*. Protože ostatní příspěvky zůstávají pouze v rukou autorů, v případě zájmu doporučuji obrátit se přímo na ně.

Nezbývá tedy než popřát výhercům úspěch i v druhém a závěrečném kole soutěže, které brzy proběhne v Telči (9.–11.5.2007) a zúčastní se jej i studenti z ostatních ústavů pěstujících religionistiku v České republice a na Slovensku. Snad se tam snahám účastníků dostane větší pozornosti i z řad ostatních studentů.

Zemřel „totální realista“ Egon Bondy

Jakub Havlíček, FF MU, Ústav religionistiky

9. dubna 2007 zemřel ve věku 77 let v Bratislavě doktor filosofie Egon Bondy, legendární postava československého undergroundu a člověk, který – řečeno s jistou mírou nadsázky – přivedl autora těchto řádků ke studiu religionistiky. Někteří si na Bondyho možná vzpomenou jako na literární postavu z Hrabalova *Něžného barbara*, kterého ve stejnojmenném filmu jako vulgarismy nešetřícího filosofa Egona ztvárnil Arnošt Goldflam, či jako na autora *Útěchy z ontologie*.¹ Pro mnohé jistě zůstane autorem textů skupiny Plastic People of the Universe, pro jiné přesvědčeným marxistou, spolupracovníkem Státní tajné bezpečnosti pod krycím jménem „Mao“ anebo surrealistickým básníkem, který neváhal ve své programově „trapné poezii“ „totálním realismem“ zesměšňovat budovatelské skřeky básníků realismu socialistického.

Autora těchto řádků však Bondy² přivedl k hlubšímu zájmu o buddhismus a čínskou filosofii. Když jsem před lety procházel domácí knihovnu, našel jsem tam i útlou monografii *Buddha* z řady „Portréty“ nakladatelství Orbis, vydanou koncem šedesátých let.³ Jejím autorem byl jakýsi Zbyněk Fišer... Četba mne zaujala natolik, že jsem sáhl po Lesném a dalších knihách o buddhismu a náboženstvích Východu, mezi nimiž nechyběl ani překlad Tao-te-fingu *Lao-c': O Ceste Tao a Jej tvorivej energii Te*, který Bondy pořídil spolu s Marinou Čarnogurskou,⁴ a nakonec ani druhý díl *Poznámek k dějinám filosofie*, jenž Egon Bondy věnoval filosofii Číny.⁵ Na Zbyňka Fišera jsem si vzpomněl také při skládání přijímacích zkoušek k bakalářskému studiu religionistiky. Mezi otázkami písemného testu byla i jedna, která zjišťovala, zda uchazeči o studium znají občanské jméno Egona Bondyho, který si tento pseudonym zvolil na počátku své básnické kariéry jako vyjádření protestu proti antisemitismu.

¹ Egon Bondy, *Útěcha z Ontologie: substanční a nesubstanční model v ontologii*, Praha: Academia 1967 (druhé revidované vydání Praha: DharmaGaia 1999).

² Rozsáhlejší seznam publikací Egona Bondyho, který vypracoval jeho dlouholetý přítel Milan Machovec lze nalézt na <http://libpro.cts.cuni.cz/bibl_bondy_egon.pdf>.

³ Zbyněk Fišer, *Buddha*, Praha: Orbis 1968.

⁴ Marina Čarnogurská – Egon Bondy (překl.), *Lao-c': O Ceste Tao a Jej tvorivej energii Te*, Bratislava: Hevi 1993.

⁵ Egon Bondy, *Poznámky k dějinám filosofie (2.)*. Čínská filosofie, Praha: Vokno 1993.